

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 754/2020
20.01.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић, Гордане Комненић, Божидара Вујичића и Весне Субић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ, свих из ..., чији је заједнички пуномоћник Драгана Д. Величковић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, Огранак ТЕНТ Београд – Обреновац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2860/2019 од 08.11.2019. године, у седници одржаној дана 20.01.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, Огранак ТЕНТ Београд из Обреновца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2860/2019 од 08.11.2019. године.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2860/2019 од 08.11.2019. године и пресуда Основног суда у Обреновцу П1 3/19 од 15.04.2019. године, а предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Обреновцу П1 3/19 од 15.04.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца, па је тужени обавезан да им на име неисплаћеног дела увећане зараде за рад у сменама у периоду од априла 2011. године до фебруара 2014. године, исплати новчане износе, са законском затезном каматом, на начин наведен у том ставу изреке. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцима на име трошкова парничног поступка исплати износ од 653.022,00 динара.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж1 2860/2019 од 08.11.2019. године, одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио пресуду Основног суда у Обреновцу П1 3/19 од 15.04.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права и предложио да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, ради потребе уједначавања судске праксе и разматрања правних питања од општег интереса.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији, изражену у пресудама нижестепених судова и ревизијског суда, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови прописани одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 87/18), да се о ревизији одлучи, као изузетн дозвољеној, па је, ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији, на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужиоци су запослени код туженог тако што су, у спорном периоду од априла 2011. године до фебруара 2014. године, обављали рад у посебном режиму рада, који се огледа у континуираном режиму рада током целе године, 12 – 24, 12 – 48, односно тужиоци су рад обављали у сменама. Вешачењем је утврђено да је тужени, као послодавац, тужиоцима вршио обрачун увећања зараде супротно одредби члана 108. Закона о раду, односно у проценту који је мањи од законског минимума од најмање 26% од основице за сменски рад.

Нижестепени судови су закључили да тужиоци основано потражују разлику зараде по основу рада у сменама за утужени период, пошто Колективни уговор и Правилник о раду, као и уговор о раду, не могу да садрже одредбе којима се запосленом дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом, а имајући у виду да тужиоци раде у сменама.

Основано се, међутим, у ревизији туженог указује на погрешну примену материјалног права.

Запослени има право на увећану зараду по основу сменског рада – најмање 26% од основице, како је прописано одредбом члана 108. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 61/2005), међутим, то право му припада само под условом да рад у сменама није вреднован приликом утврђивања основне зараде. У конкретном случају, изостало је утврђење те чињенице од које зависи правилна примена материјалног права.

На нивоу „Електропривреде Србије“ 2002. године донета је методологија за утврђивање коефицијената запослених по Колективном уговору ЈП „ЕПС-а“, са пратећим упутством и моделом обрачуна зарада у бодовима по старом и коефицијентима по новом начину обрачуна, па су претходни бодови из методологије туженог из 1983. године, као елементи основних зарада, прерачунати у коефицијенте као елементе основних зарада, тако да је сменски рад и у овој методологији остао уграђен у основим зарадама запослених у сменама. Код туженог је у примени био Колективни уговор од 04.02.2010. године којим је, између осталог, у члану 37, 38. и 39. прописан не само начин обрачуна и исплате зараде, структура зараде и начин њеног утврђивања, већ и начин утврђивања коефицијената послова радног места чији се елементи дефинишу методологијом коју доноси послодавац, као и начин увећања зараде, између осталог и за рад у сменама. Колективним уговором од 05.02.2013. године, такође је члановима 30, 31, 32. и 40, прописан начин обрачуна и исплате зараде, као и начин њеног увећања, структура зараде и начин утврђивања

коефицијената послова радног места, чији се елементи дефинишу методологијом коју доноси послодавац, увећање зараде, као и посебно вредновање сменског рада.

Због погрешне примене материјалног права, нижестепени судови нису утврдили да ли је тужени извршио вредновање за рад у сменама по прописаној методологији, увећањем основног коефицијента, као елемента основне зараде запосленима који раде у сменама и турнусу, што представља сменски рад у смислу одредбе члана 108. став 1. тачка 2. Закона о раду, па је чињенично стање непотпуно утврђено. При том, нижестепени судови такође нису имали у виду да се законски минимум за увећање зараде од 26% примењује само ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде. Супротно томе, уколико је послодавац, у складу са утврђеном методологијом вредновања послова, вредновао сменски рад, тада је искључена могућност примене увећања зараде, најмање 26% од основице пошто је, у тој ситуацији, сменски рад вреднован кроз утврђену основну зараду.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео у смислу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку потребно је да првостепени суд утврди чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а да потом, правилном применом материјалног права, донесе закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**